

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 55 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

12. oktober 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om gødninger, KOM(2001)508 endelig.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

1 afdeling, 1. kontor

Den 10. oktober 2001

AKP

LFM 0559

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om gødninger

KOM(2001) 508 endelig

Resumé

Forslaget indeholder en sammenskrivning af et rådsdirektiv samt 19 råds- og kommissionsdirektiver i en enhedsstruktur. Dette regelforenklingsarbejde er kombineret med, at der samtidig foreslås:

- En række præciseringer
- Diverse mærkningskrav
- At calcium anerkendes som næringsstof
- Øget adgang til at anvende tekniske og videnskabelige komiteer i Kommissionens arbejde på gødningsområdet
- Udvidelse af sikkerhedsreglerne
- Ensartet standard for officielle laboratorier
- En forbedring af den administrative procedure i forbindelse med vurdering af nye gødninger mv.

Endelig gives der i forslaget mulighed for, at der nationalt kan afvises gødninger bl.a. under henvisning til at beskytte dyr, mennesker og miljø.

En vedtagelse af forordningen forventes at hæve beskyttelses- og sikkerhedsniveauet i Danmark. Udskydelsen af fællesskabsregler for indhold af cadmium i handelsgødning vil ikke ændre det nuværende danske beskyttelsesniveau.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2001) 508 af 14. september 2001 fremsat et forslag til en forordning om gødninger. Meddelelse om oversendelse af forslaget til Rådet forelig-

ger endnu ikke. Forslaget er en sammenskrivning og en delrevision af EF-direktiverne om gødning.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 95, og kan behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I forlængelse af, at Kommissionen lægger stor vægt på at forenkle og tydeliggøre fællesskabslovgivningen, har Kommissionen med dette forordningsforslag foretaget en sammenskrivning af eksisterende regler. Ud fra videnskabelige, juridiske og pragmatisk hensyn er teksten desuden tilrettet. Medlemsstaterne får samtidig med forordningens vedtagelse - ud fra sikkerheds- og sundhedshensyn - mulighed for at stille krav om sprængningsforsøg for sammensat ammoniumnitratgødning

Gødningers frie bevægelighed i det indre marked har været begrundelsen for, at der allerede på et meget tidligt tidspunkt forefandtes fællesskabsregler på dette område. Fødevareministeriet vurderer, at en prioritering på fællesskabsplan og en samordnet indsats er nødvendig for at sikre EU-gødningers frie bevægelighed. Forslaget vurderes således, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

Kommissionen har på baggrund af rapporten fra SLIM II¹ fremlagt et forslag til revision og sammenskrivning af samtlige gødningsdirektiver. Udgangspunktet er en forenkling af lovgivningen.

De anbefalinger, SLIM-gruppen har fremført, har ikke i særlig grad ført til simplificeringer af lovgivningen. Inden for områderne sikkerhed med gødningernes håndtering og med deres anvendelse var der fra SLIM-gruppen ønske om større krav til sikkerhed generelt, og en forøgelse af landenes mulighed for indgreb og kontrol. Der var ønske om homogenisering af kvaliteten af de kemiske laboratorier. Et af de centrale emner i SLIM-gruppens anbefalinger var at få styr på den negative effekt, cadmium i fosforholdige gødninger øver på folkesundheden. I den forbindelse har Kommissionen foranlediget gennemført en risikovurdering af cadmium i handels-

¹ SLIM, Simpler Legislation in the Internal Market, blev lanceret af Kommissionen i 1996, og reglerne for gødningshandelen i EU var et af de områder, der blev vurderet i projektet.

gødning i relation til folkesundhed og miljø under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende i de enkelte lande f.eks. dyrkningspraksis og jordbundstyper.

De fleste lande i EU, herunder Danmark, har ydet bidrag bl.a. i form af risikovurderinger, der kan belyse problemstillingen. Resultatet af de nationale risikovurderinger er samlet i et udkast til rapport udarbejdet for Kommissionen. Den generelle konklusion er, at cadmium ophobes i jorden som følge af brug af handelsgødning, og at dette ikke er ønskværdigt. Den danske risikovurdering viste, at der med det nuværende meget lave indhold af cadmium i handelsgødning ikke sker nogen væsentlig ophobning af cadmium i jorden, men at dette ville være tilfældet på langt sigt, hvis cadmiumindholdet i al handelsgødning lå på eller over den danske grænseværdi.

Finland, Sverige og Østrig havde ved deres optagelse i EU nationale reguleringer for cadmium. Kommissionen blev derfor pålagt at søge fællesskabsregler for cadmium i handelsgødninger gennemført inden udgangen af 2000. Fristen blev forlænget til udgangen af 2001. I forordningsforslaget foreslår Kommissionen en yderligere forlængelse på tre år for de pågældende landes særregler.

Danmark har som det eneste af de øvrige medlemslande gennemført en begrænsning af cadmium i handelsgødning. Tyskland og Belgien har gennemført frivillige aftaler om cadmiumbegrænsninger med de nationale gødningsindustrier.

Der er ikke i dag organiske gødninger af vegetabilsk eller animalsk oprindelse på EU-typelisterne for gødning, men det vil der kunne komme, når disse gødninger er tilstrækkeligt standardiserede. En sådan standardisering ville man for eksempel kunne opnå ved separering af gylle.

Forslaget er en sammenskrivning af Rådsk Direktiv 76/116 EEC af 18. december 1975 (herefter basisdirektivet) samt 19 råds- og kommissionsdirektiver i en enhedsstruktur. Herudover indeholder forslaget visse substantielle ændringer i reglerne. Ændringer i de tekniske bilag er begrænset til konsekvens- og fejlretninger.

Vedtagelse af forslaget vil indebære følgende ændringer af betydning:

- En præcisering af, hvad der i direktivsammenhæng menes med de forskellige tekniske betegnelser. Der er ikke nødvendigvis overensstemmelse med definitioner givet af andre, f.eks. af CEN eller ISO. "Blended fertiliser" svarer til det danske "mekanisk blanding", der indgår i den danske lovgivning. "Package" giver for første gang en definition på, hvornår en vare er emballeret eller pakket. Hidtil har dette været usikkert.
- Calcium inkluderes som generelt accepteret næringsstof. Der har hidtil været visse begrænsninger i deklaration af dette stof.
- En mærkningsændring. Hidtil har pakningsstørrelser på under 100 kg, skullet bære den fuldstændige mærkning på pakningen, medens pakninger på mere end 100 kg, med hensyn til mærkning har kunnet opfattes som uemballeret. Det foreslås, at pakninger på under 1000 kg mærkes fuldstændig med alle detaljer. Det vil udgøre en stramning af mærkningskravene, at f.eks. storsække på indtil 1000 kg skal mærkes.
- En generalisering af en bestemmelse, der hidtil kun har været gældende for rene mikronæringsstofgødninger.
- En obligatorisk mærkning af mekaniske blandinger er sat ind efter dansk ønske. Efter den danske bekendtgørelse har der altid været et krav om, at sådanne gødninger skulle mærkes specielt, aktuelt med ordene "mekanisk blanding", hvilket svarer til "blend".
- En direkte henvisning til, at det reelle indhold af et næringsstof ikke må afvige mere end den mængde, der fastsættes af tolerancen. Den eneste henvisning, der hidtil har været til tolerancerne var, at disse skulle anvendes af myndigheden ved vurdering af officielle kontrolresultater.
- Introduktion af et godkendelsessystem med fremsendelse af dossiers efter givne guidelines, der beskriver det relevante produkt.
- En generalisering af en bestemmelse, der hidtil alene har været gældende for ren ammoniumnitratgødning. Bestemmelsen giver mulighed for nationalt helt eller

delvist at afvise gødninger, der er placeret på EU's typelister for gødninger, bl.a. under henvisning til at beskytte dyr, mennesker og miljø (omgivelser).

- Indførelse af muligheden for, at Kommissionen kan konsultere tekniske eller videnskabelige komitéer, såfremt et land anvender muligheden for, af sikkerhedsmæssige grunde at afvise et produkt fra markedet.
- En generalisering af en bestemmelse, der hidtil alene har været rettet mod ren ammoniumnitratgødning pga. denne gødnings særlige egenskaber.
- En ny bestemmelse, der tillader deklaration af vandopløseligt calcium i alle gødninger, medens total calcium stadig kun må deklareres i gødninger, hvor det i bilagene specifikt er nævnt. Deklarationen af calcium bliver frivillig og ændringen vil ikke blive væsentlig i forhold til gældende regler. F.eks. er der i dag regler, der specifikt tillader deklaration af calcium i gødninger til bladgødskning; disse falder bort.
- En udvidelse af sikkerhedsreglerne for ammoniumnitrat til også at omfatte sammensatte gødninger, dvs. NPK-, NP- og NK-gødninger med mere en 80 pct. ammoniumnitrat.
- Kontrol med detonationstesten af sammensatte gødninger. Testen er som hidtil frivillig for landene at indføre og at anvende. Tilpasningerne er en følge af udvidelsen af sikkerhedsreglerne for ammoniumnitrat til også at omfatte sammensatte gødninger.
- En ny bestemmelse, som giver Kommissionen adgang til i nogen grad at henvise til europæiske standarder (CEN), når der skal vælges analysemetoder og lignende.
- En ny bestemmelse, som vil være et resultat af Kommissionens ønske om at få en ensartet standard af officielle laboratorier på gødningsområdet.
- En formalisering af den guideline-procedure, der på en frivillig form blev introduceret i 1994, for at effektivisere optagelsen af nye gødningsprodukter på typelisterne. Guideline-proceduren beskriver, hvilke oplysninger et firma skal give for at få et gødningsprodukt vurderet med henblik på optagelse på typelisterne. Anvendelsen af guidelines vil med denne forordning at blive obligatorisk for virksomhederne.

- En ny bestemmelse, som vil give Kommissionen mulighed for at få tilstrækkelig tid til gennemførelsen af risikovurdering, mv.
- En bestemmelse om, at medlemslandene skal indføre sanktionsbestemmelser i national lovgivning.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Området er reguleret ved lov om gødning og jordforbedringsmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 853 af 25. september 1996, samt ved bekendtgørelse nr. 960 af 16. december 1998 om gødning og jordforbedringsmidler m.m. som ændret ved bekendtgørelse nr. 873 af 18. september 2000.

Konsekvenser

Vedtagelse af forslaget vil ikke medføre lovændring, men alene tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Vedtagelse af forslaget vil ikke få statsfinansielle konsekvenser. Kontrol med området er brugerbetalt.

Vedtagelse af forslaget skønnes ikke at få samfundsøkonomiske konsekvenser.

En vedtagelse af forordningen forventes at hæve beskyttelses- og sikkerhedsniveauet i Danmark. Udskydelsen af fællesskabsregler for indhold af cadmium i handelsgødning vil ikke ændre det nuværende danske beskyttelsesniveau.

Høring

I forbindelse med Kommissionens forventede præsentation af forslaget på Rådsmødet (indre marked) den 27. september 2001, har et høringsnotat baseret på et foreløbigt arbejdsdokument været i høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrugsraadet gav på vegne af Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug udtryk for, at de fandt, at der skal gælde ens regler i hele EU, således at en EU-godkendt gødning også skal kunne markedsføres i Danmark. Der bør efter organisationernes mening ikke være mulighed for helt eller delvist at afvise gødninger, der er placeret på EU's typeliste for gødninger, bl.a. under henvisning til at beskytte dyr, mennesker og miljø.

Selve forslaget har været i en foreløbig høring på mødet i §2-udvalget (landbrug) den 8. oktober 2001. Landbrugsraadet udbad sig her en kort forlængelse af høringsfristen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.